

DOBROGEEA JUNĂ

FONDATOR-PROPRIETAR:
CONSTANTIN. N. SARRY

REDACȚIA, BUCUREȘTI, str. Pătrășcu-Vodă, 8
ADMINISTRAȚIA, CONSTANȚA, Str. Dorobanșilor No. 22
Manuscrisurile nu se întorc

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL DOBROGEAN

DIN CAMPANIILE NOASTRE

MAREA CONSFTATIRE CETĂTENEASCĂ DIN CONSTANȚA

Cuvântările rostite

Față cu amoroșala ce a copleșit factorii de tot felul ai vieții publice din Metropola Dobrogei—unii, absorbiți de... grijile și plăcerile „puterii”; alții stăpâniți de un tembelism bolnavicios și cronic—in aceste vremuri care, dacă sunt prevenitoare și pregătitoare de prefaceri mari, nu sunt cu atât mai puțin pline de griji și necazuri, și grele și deosebite,—față cu amoroșala aceasta, zicem, care și la unii și la alții se traduce printr-o complicitate criminală, care a făcut ca să ajungă cuțitul la osul unei mulțimi lipsite azi de ocupațiune, de credit, de mâncare și de o stea-căldură,—„DOBROGEEA JUNĂ”, acest organ isorât din nevoile și durerile celor mulți, s'a crezut dator să ia inițiativa unei consfătiri obștești, la care fiecare din cetățeni să-și spună părul și să-și dea părerea.

Făcând apel la o sumă de oameni de inimă din localitate, neînglodăți cu totul în viroaga politică, am constituit un comitet compus din următoarele persoane: **Colonel I. Dimitriu**, pensionar; **Petre Grigorescu**, mare proprietar, fost ajutor de primar; **Leon Butter**, avocat; **D. Nicolaescu**, fost președinte al Camerei de comerț, librar; **Mihail Cotta**, proprietar și comerciant; **Simeon Petrescu**, fost președinte al consiliului județean, proprietar; **D. Bălăneanu**, fost comerciant, rentier; **N. Mihăileanu**, meșier și proprietar; **Ilie Șteflea**, meșier și **Const. N. Sarry**, ziarist și proprietar.

La convocarea făcută de acest comitet, marea sală „Troaderu” a fost nelucrată de cetățeni cari au răspuns la chemare.

După propunerea d-lui C. Sarry, bătrânul și venerabilul avocat d. D. Dumca a fost proclamat președinte al întrunirii. D-sa mulțumește în câteva cuvinte și roagă persoanele care voesc a lua cuvântul, să nu facă personalități.

Cuvântarea d-lui Christache Panaitescu

Vajnicul luptător al cauzei meseriașilor se urcă cel dintâiu pe tribună. D-sa, după ce constată nepăsarea ce domnește atât în clasele de jos cât și în cele de sus, față de problemele vieții și de greutatea traiului, și după ce arată scumpetea nejustificată ce se observă în ultimul timp chiar la articolele de prima necesitate,—crede că scăparea și alinarea n'o putem afla de cât prin noi însine, și pentru aceasta face apel la unire, și la o acțiune și stăruitoare și continuă.

Cuvântarea d-lui Bucur Constantinescu

D. avocat Bucur Constantinescu, fost magistrat și director al prefec-turii de Constanța, enumără prețurile exagerate cu care se vând azi pe piață diferitele articole, în special zahărul și cărbunii, și infierază la-comia acelor comercianți nesățioși și necinstiți, cari abuzează și de slăbi-ciunea și de nevoile mulțimei, cum și de marea înghăduință a legilor.

Cuvântarea d-lui Mihail Cotta

D. Mihail Cotta, membru al Camerei de comerț din Constanța, protestează la rândul și în numele ne-goșului cinstit, împotriva speculei la care se dedau anume exploatare în timpul din urmă, care au ajuns să impună pe piață niște prețuri colosale, săgreșite, nu în raport cu capacită-țile angajate și se ridică cu toată in-dignarea împotriva cartărilor cu-

noacute, care au devenit o paoste nu numai pentru publicii consuma-torii ci și pentru comercianții detașiți.

Cuvântarea d-lui O. Berceanu

D. Oprea Berceanu, avocat din Constanța, cerând și d-sa cuvântul, și voină să vorbească tot în chestia scumpirei traiului, se dedă la perso-nalități și expresiuni deplasate, care silesc pe președintele întrunirii să-l atragă de mai multe ori atențiunea și să-l roage să încheie.

Cuvântarea d-lui Const. N. Sarry

Inițiatorul acestei consfătiri, după ce arată că progresul vădit de azi al Dobrogei se datorește numai spiritu-lui de ordine și legalitate al locuitor-ilor săi, roagă asistența să se men-țină în liniște și demnitate, căci nu-mai acestea dau și puterea și is-bânda.

D. Sarry face apoi elogiu bătrâni-lor orașului—pe cari li numește fala trecutului și garanția viitorului — și trece la subiectul cuvântărilor sale.

Nu mai puțin însemnată ca ches-tia alimentelor—zice d-sa—e și aceea a apei, a acestui capital element de viață. Oratorul, după ce descrie sta-rea de ruină și de ne folosință în care se găsește întreaga instalație a ali-mentării cu apă a orașului Constanța — azi, după ce s'au cheltuit atâtea milioane — sprânjind afirmațiunile toate pe acte și date oficiale, crede de tre-buință ca o delegațiune să se pre-zinte primarului orașului și să-i ceară vinovată.

În legătură cu chestia apei—con-tinuă oratorul—e chestia racordurilor cu rețeaua de canale a orașului. Față de lipsa de apă, care nu se știe când va lua sfârșit, d. Sarry cere ca pri-măria să suspende obligativitatea și construirea în regie a acelor racor-duri — căci altfel suntem amenințați la vară, cu orașul—această „perilă a Mării Negre”— să devină un colosal focar de infecție și moliimă.

Trecând la chestiunea malurilor d. Sarry arată că întreaga stradă Mircea a crăpat, că au crăpat și casele de pe dâmba, că și canalele, — numai obrazul Constanțenilor nu vrea să crăpe de rușine! Cere ca aceeași de-legațiune să pretindă Primăriei să gă-sească o soluție imediată în această chestiune, care expune comuna la o nouă serie de procese de mai înainte pierdute, întru cât antrepriza lucră-rilor de consolidare a malurilor—pre-cât știe — e în afară de orice răspunder.

Înainte de a încheia oratorul adaugă câteva cuvinte și asupra scumpetei alimentelor, amintind însă că ches-tiunea aceasta nu e așa de simplă pe cât pare. Căci pe de o parte, nu sunt legi speciale constrângătoare împotriva speculatorilor, iar pe de altă parte, nu se cunosc cine sunt ade-vărații vinovați: toptangii sau deta-liștii? În concluzie d. Sarry crede că delegațiunea e bine să studieze și această latură a chestiunii și să ceară Corpurilor Legiuitoare o lege împo-triva speculatorilor. Propune deci for-marea unei delegații din care să facă chiar d. Berceanu parte, care să ceară tuturor celor în drept satisfac-țerea doleanțelor doșbătute la această consfătire.

Delegațiunea

Azișteia agramă o delegațiune compo-ză din următoarele persoane:
D-nii colonel J. Dimitriu, Bucur Con-stantinescu, Mihail Cotta, Simeon Pe-

trescu, Cristache Panaitescu, O. Ber-ceanu și Const. Sarry, care să se în-trunească și să întocmească un me-moriu pe care să-l prezinte celor în drept.

Cuvântarea d-lui Simeon Petrescu

Oratorul ține să exprime câteva cuvinte de mulțumire d-lui Const. Sarry pentru această inițiativă,—după care sfătuește mulțimea să se îm-prăștie în ordine, fără să înceteze însă acțiunea legală și pașnică ince-pută, până ce nu se va obține satis-facerea tuturor acestor cereri drepte.

RETEVEIE

Se svenise săptămâna trecută că s'a murit Hagj Lazar, vestitul cămătar din Constanța. Lucrul era, după cum a și fost, cu neputi Satana, ocupat cu „plășarea” lui Peiașh, cois-gul numitului Hagj care s'a spânzurat mai deunăzi, a spus Domnul că n'are încă loc dispenbil.

ARDEALUL

Cuvântul magie care în toate vreme-riile făcuse să tresale de dor inimile ro-mânești de pretutindena, este Ardealul. Ca într'un talisman, în cuvântul acesta se ogîndește visul de mărire al tuturor Românilor.

Mai mult ca ori când el este astăzi pe buzele tuturor.

„Ardealul” însă despre care vrem să vorbim aci, este un altul. În clipele negure prin care trecem, Ardeleanii din București au pus bașă noiei Legiuni Ardeleni, care are rostul de a lupta alături ori în fruntea armatei române când ora va suna, pentru înfăpșuirea visului nostru de vesacuri și a li-berkrii lor.

Dominica trecută a avut loc, cu o solemnitate deosebită, sfințirea drapelu lui sub care legionarii vor lupta.

Chipurile lui Mihai Viteazul, Horia, Cloșca, Orișan și Avram Iancu, cari împo-dobesc drapelul, au fost nemești alese ca simbol al luptătorilor legionari. Sfința sfințirii însă și gravitatea pac-tului ce se încheia, au stors lacrimile asis-tenței—amintire care cu un jurământ sfânt, va avea menirea să amintească tuturor Ardelenilor de datoria lor.

Fericitul neș al drapelului, d. fost mi-nistru Nicolae Filipescu — fires de piatră — a plâns și d-sa.

Cuipa era prea solemnă. Desigur că voluntariatul întotdeauna a făcut cinste neamurilor. Legiunea Ardeleană din București însă, astăzi, în secolul acesta de lăsatate materială, este o dovadă sfântă că Ardelenii cari se bu-cură de libertatea ospitalității Țării Mureș nu uită de sfânta datorie și se duc cu drag ca să depună pe altarul biruinței, viața lor — până aci înclinată muncii recunoscute, iar de aci încolo morții pentru libertate.

Leam cu drag notă de această, și pentru că Dobrogea noastră este de fapt a doua patrie a Ardelenilor, ne face plăcere să le aducem la cunoștință acți-unea fraților lor din București; veste ce nu poate decât să-i umple de bucu-rie, amintindu-le vremea de glorie a le-giunilor lui Avram Iancu și Horea.

Ardealul despre care vorbim, este deci organul Legiunii Ardeleni.

Și ne-am oprit cu plăcere asupra lui, pentru că putem contribui și noi cu ceva pentru Legiunea Ardeleni. Recomandăm deci s'aral „Ardealul” tuturor Ardelenilor dobrogei, cari vor să fie în curent cu veștile de acasă și cu mișcarea Legiunii. Și adăugăm că profitul fondurilor Legiunii, care trăiește numai prin s'ar și contribuțiuni, trebuie să fie cât mai mare; de aceea schis-parea legionarilor deosemdată este ajutată numai de aci.

Abonamentul e 10 lei pe an. Adresa Legiunii și a s'arului „Ar-dealul” e: Calea Victoriei 51, București. Urâm stăit Legiunii Ardeleni cât și s'arului ei: necru și închină deplin. Grațiu Dolășteanu.

INVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR ÎN DOBROGEEA NOUĂ

III

— Școlile Particulare —

Când însuși învățământul elementar oficial e în halul în care s'a văzut din precedentele articole, când însăși opera Statului suferă de lipsa de personal și de organizație, când, în sfârșit, atenți-nea oficialității românești asupra propriei ei creațiuni e atât de minimă, ce trebuie să ne așteptăm dela acelalt învățământ, asupra cărui Statul nu-și rezervă decât un rol de control și de observație, și acesta pentru vremuri normale? Dar trebuie să ne întoarcem privirile la cele ce se întâmplă în vechi Dobrogea, pentru a ne putea da cât decăt seama de cele ce se petrec în cea nouă. Aci, în ținuturile Constanței și Tulcei, școlile particulare, opere ale comunităților stră-ne, scapă în cea ce privește organiza-rea și modul de funcționare aproape ori-cărui control oficial, cu toate că dispu-nem și de o direcție a învățământului particular în ministerul de Instrucție pu-blică! Face oricine ce i convine. Apa, știută e fiecărui a simțirea descoperire făcută de răposatul Haret la școlile par-ticulare bulgărești din Tulcea și Con-stanța, care încorporase deadreptul Do-brogea, principatului vecin. Ce să zicem de școlile mahomedane? Nu mi-am în-chipuit niciodată o libertate mai cuteză-toare și mai netricată, o stăruință mai diabolică într'un sistem de organizare retrograd și rutinar, caracteristic rasei, ca aceea ale școlilor mahomedane!

Controlul Statului român e departe de a fi măcar și iluzoriu: e inexistent! Pre-tutindeni, în sate și orașe, funcționează școli turcești fără autorizațiune, conduse în cea mai mare parte de hogi fanatici, cari socot drept o datorie națională de a răsădi în sufletele faterede ale copilaș-ilor nevinovați buviuana urei religioase și-a disprețului lui de Stat. Căt control exercită Ministerul prin Direcția res-pectivă asupra acestor cuiburi de fanat-ism religios și ar națională e suficient să amintesc, că aceasta Direcție nici idee n'are de existența lor, pe care le ia drept institute germano-franceze, cu care și întreține o ciudată și hazlie corespondență!

Ce-au produs aceste instituții culturale se știe și, mai ales, se vede: școlile bulgărești, un spirit de dușmanie față de Statul românesc și speranțe... zdrun-cinate de o campanie glorioasă, ca cea din anul trecut; școlile turcești o imo-bilizare, o încredere generală în aceleși vechi form de incultură de acum cincisute de ani, și o creștere a urei religioase!

Dacă această este situația într'un ținut a cărui stăpânire a trecut de trei decenii, ce trebuie să fie într'unul stăpânit abia de un an? Aci, abaterea de la lege și capriciul personal e normă fixă, de toți respectată. Nu cunoscontingentul de muncă depus de organele de control, pentru a exprima vreo părere; ceace pot afirma în deplină convingere e că școlile bulgărești particulare știu, printr'o dibace manevră, să eludeze un regula-ment oficial și să ia școlilor de Stat printr'o suprapunere de clase de o în-vențiune cu totul recentă, prin coexis-tența mai multor divizionare—ceace e-chivalază cu tot atâtea școli complete, un frumos contingent de elevi, lăsându-le în multe părți, aproape deaparte. Ori aceste manevre și intenționate greșite in-terpretări a unor regulamente categorice, ar fi fost ele posibile dacă serviciul de control ar fi desfășurat mai multă ener-gie și o vigilență mai efectivă?

Căt despre școlile turcești, ele se bu-cură de regimul unei libertăți desăvârșite: funcționează unde pot și cum pot, fără nici un respect față de regulamentele o-ficiale; e regimul din vechi Dobrogea împins până la ultimele limite ale ex-cesului...

Un haos ca acesta trebuie să ia sfârșit. Învățământul particular din acest și-put trebuie deplin organizat, trebuie pus pe-o temelnică bază, pentru a pretîm-pina lunetele consecințe ce ar putea produce aliminteri. Organizația lui să nu cunoască altă favoare decăt aceea de religie și limbă, imitând tocmai pe aceea a școlii de Stat. Nici o abatere să nu fie permisă, nici o interpretare in-tereseată liberată. Pentru aceasta, însă, este nevoie de un serviciu de control vigilent și activ, nu unul de birou, obligat a face rapoaste fictive și a emite

idei m'nite a nu fi niciodată aplicate, ci unul vegnic pe drum, iar na ca și vara observând, îndreptând, pedepsind chiar în cazuri de gravă abatere. El să aibă rol de critic și judecător și să și-îndeplinească cu zel și înflăcărare. Căci să nu se uite, că mai hărătoare e acțiunea pe care o desfășură acest învățământ — particular— pentru spiritul public al vii-toarelor generațiuni dobroge de căt cea mai însulețită acțiune oficială. Rezulta-tele acesteia rămân întotdeauna aproape condiționate de modul de funcționare și de ideile răspândite de pe o catedră par-ticulară...

Să se ia aminte deci!

P. Ștefănescu

SINGUR

Imi bate ploaia toba 'n giumuri
Și vântul șueră neburu...
Nu mi-ar păna de frig și ploae
Dacă aveam măcar tutun...

Un ciaz bătrân dela bun'cul
Abia mai cîncide 'n părete.
Și-ăștept ca singur să-și arale
Cîp'ia 'n care o să 'ncele.

Și o să răd neburu de-acela
Ce îl rugam să nu mai bată
Cînd stam cu draga mea în brațe,
Pe atunci de mine namorală.

Acum de frig, mai știu de căte l...
Gândirea-mi zboară sbucimată
La „Don Padis scaldat în sânge”
La „Dona Clara leșinată”.

Dar, vai, gândirea mi e'ntrepuț
De ușa ce subit trosnește.
Măntorc crezînd că „Dona Clara”
Re'ntoarce țărăși mă înbește,

Dar deslușce complet...
E vântul vegnic unison...
Uitai că draga mea plecase
Căt n'o 'noicem c'un pallon.

Codru

Greșeli ce n'ar trebui să se mai repete

Cum s'au făcut rechezițiunile în 1913 în Hârșova.

Este fă-ă îndoiială cel mai bun prilej de a vorbi astăzi, când nu se știe ce va aduce ziua de-măine, despre modul fun-damental greșit cum s'au executat re-chezițiunile militare în vara anului 1913. Se știe că în fiecare an, în luna Septem-brie, se face în timp de pace, în comu-nele urbane din țară, de către comisiuni anume prevăzute de lege, recensămîntul și clasarea animalelor și obiectelor ce trebuiesc puse la dispoziția armatei în timp de război.

Legea determină lămurit cum operează comisiunile de clasare în timp de pace, cum se trece într'o tabelă animale și obiectele de recheziționat, cum o asemenea tabelă se trimite și la pri-măria respectivă și cum după acea ta-belă se predau în timp de război Comi-siunilor militare de recheziție, animalele și obiectele tehnico-militare, și tot legea prin articoal 3 (a se vedea codul Hâr-mangiu Vol. 3 pagina 379) se rostește în mod categoric și imperativ: „Nimeni nu poate fi alit a da un obiect, dacă în momentul cererii nu-l posedă”.

Această dispoziție a legii asupra re-cheziționării este ști de oară în cât nu i se poate da o altă interpretare de căt aceea că, locuitorului supus recheziției, chiar dacă a avut trecut în tabelele de clasare un număr de animale și obiecte, nu i se poate cere dacă dorodește că pășă la data decretării mobilizării soale animale sau murit de exemplu, sau su fost perdute.

Cu atât mai vârtos nu se pot cere unui locuitor animale și obiecte de re-cheziție, dacă nu e trecut de loc în ta-bela de recheziție și mai su seamă oănd nu posedă de loc nici animale și nici obiecte trebuitoare armatei.

Cu toate acestea, în unelele părți s'a procedat pe dot, și ca să prevenim, voi cita ce s'a petrecut în Hârșova. Fiind nevoie de mai multe hamuri și căruțe care nu se găseau la locuitori și nici nu erau trecute în tabelele de re-cheziție, și trebuiau procurate din com-erț, în loc să se execute dispoziția art.

FARMACIA ENGLEZA

CONSTANȚA, STR. CAROL

Reorganizată și aprovizionată din nou cu toate felurile de medicamente farmaceutice, chimice și droguri...

Tot felul de material de pansamente de prima calitate

Obiecte de chirurgie, precum: uburi, canule, seringi și altele diverse obiecte de gumă și sticlă.

Săpunuri medicinale de toaletă

Articole de igienă și cosmetice: Parfumerie în sticlă și esențe concentrate diferite cu gramul

Apă de Colonia cu kgr.

În special recomandăm prepararea în proprii proamuri: Apă pentru gură și apă contra căderii părului.

Prepară la cerere orice fel de siropuri, lixivieri și vinuri tonice pentru copii și adulți.

Ofertă servicii prompt și convingător sub conducerea personală a țar marelui.

GHE. CONSTANTINIDR

BANCA DOBROGEI

MEDJIDIA

SOCIETATE ANONIMĂ CAPITAL LEI 1.000.000

Adresa Teleg. DOBROGEABANC

«Banca Dobrogei» face orice operațiuni de bancă și în special:

- a) Secontază cambii, mandate, utopon și titlu: epte a soți; b) Ia parte la tot felul de emisiuni de titluri de Stat, de orașe, pe județe, sau de societăți particulare și participă la constituirea de societăți comerciale și industriale; c) Primesc efecte în depozit și some în cont-curent și spre trimitere cu termene și procentele convenționale; d) Face împrumuturi contra gaj comercial, sau cu acte autentice și primesc venzi de tot felul; e) Face împrumuturi în cont-curent-cu gaj de titluri, de efecte comerciale, sau pe garanții ipotecare; f) Împrumută pe garanții, pe măruri, case și obiecte de gaj etc. g) Face în orice fel de titluri și efecte publice emise de Stat, județe, comune și de societăți comerciale sau industriale; h) Cumpără și vinde titluri și efecte private în alinații precedente; i) Face schimb de monede de tot felul sau de bilete de Bancă străine; j) Cumpără și vinde asupra străinătății toate în vedere sau cu termen, venzi și vărsăminte; k) Acceptă sau plătește traite, venzi sau vărsăminte trase de corespondenți și din țară sau din străinătate; l) Se învecinează cu operațiuni de comision și de încașare; m) Se învecinează să dea garanții sau cauzi; n) Se împrumută cu garanții de efecte de imobilitate sau pe credul și personal; o) Emite obligațiuni pe termene lungi; p) Reconstituie sau reconstituie creșterile; q) Își deschide conturi curente la orice bancă din țară sau din străinătate; r) Cumpără imobile când iar li necesare pentru localul său, sau pentru pentru realizarea unei creșteri; s) Învecinează și are în teaurul său pentru păstrare de bani sau de valori.

BIROU TECHNIC

FUNDAT ÎN 1885

AL ARHITECTULUI

ADOLF LINTZ

Str. Marelui Gurescu No. 32

execută: planuri, desene, analitici, Conducte de apă, sugrăvegheri de construcții, etc.

ZAHARIA ZAMFIRESCU

CONSTANȚA

trada Carol, No. 137

Inchirieri și vânzări de saci, mușamale și țoluri

Pânzeturile groase și subțiri

Ștaură de Mănuș Standard

Expediție promptă și cu prețuri moderate

9 și 10 din lege, compunându-se din comitet pe contul comunei sau a Ministerului de Hașob numărul reprezentanților...

Obștiunea reabilitărilor mai are însă o latură.

Spunem mai sus că au fost obligați oamenii în a căror îndeletnicire zilnică nu se întrebăuțeau hămuri și cășpetre, să compere și să dea de reabilitate cele necesare armatei.

Dar dacă nu e drept să oblige pe cetățeni să cumpere din piață și să dea de reabilitate, este cu atât mai nedrept decât nu li plătești oia-ocă a dat în mod forțat.

În adevăr, unora li s'au înșopiat obiectele reabilitate și li s'a plătit și costul uzajului lor, altora li s'au plătit vitele și obiectele pierdute, iar altora nici nu li s'au restituit vitele și obiectele nici nu li s'a plătit valoarea vitei pierdute sau costul uzajului lor.

Pretutindeni pe unde au fost acești locuitori spre a reclama obiectele pierdute li s'a răspuns că nu li se poate achita costul lor, pentru că nu sunt în regulă cu hămurile.

Se ridică însă aici o chestiune de omnititate.

Sau oamenii nevoiși, a căror singură a rădă de existență era căruța, calul și hămurile date de rechiziție.

Este drept, este umanitar, ca acestor locuitori, cărora mâine, poște, le vom cere alte hămuri, cai, căruțe și hămuri de rechiziție, să le răspundem că nu pot fi despăgubiți de valoarea lucrurilor pierdute, din cauza unor scăpări din vedere, unor greșeli ale unor funcționari, care n'au eliberat la timp bonuri în regulă?

Cred că nu străic, în această materie, mai multă sollicitudine, și... unde merge mîș, meargă și suta.

Statul județal și comunele cheltueso pe multe lucruri, multe parale, fără nici un folos real.

Nar fi bine să se găsescă o modalitate ca să se despăgubească locuitorii fie din bugetul județal, fie al statului, fie din al comunelor?

Ceest. Venturates

INSEMNAȚI DE-OZI

„DECORAȚIUNILE”

„Decorațiunile” au încetat, pentru ca mentii scrioșii, de a mai reprezenta o distincțiune, și, deci, recunoașterea de merite câștigată în prin muncă, prin cinste neprihănită sau prin acte de eroism. Se face atât uz de ele în această țară și se umplu lunare atâtea coloane din „Monitorul Oficial”, în cât ele și-au pierdut cu desăvârșire caracterul distincției pe care li l-a imprimat legiuitorul. S'au uzat, cum se zice în de-obșt.

Mă rog, care e politicianul bogat, sau agentul provocator din alegeri, sau decolitul clubului politic, sau „independentul” cu grăutate, sau factorul de bani gata, sau chiar jupânul aspirant la celălente, care să nu fie „decorat”, odată sau de mai multe ori? Cu ficcare schimbare de regim politic, curg „decorațiunile” ca o rafină de țigare mană divină. Nu meritul personal e criteriul acordării lor, ci a favorita politica, serviciile aduse „partidului”, etc. Cluburile politice, — atât oficiale care prepară și desăvârșesc distribuția „decorațiunilor”. Încă ele și-au pierdut cu totul prețul și însemnătatea lor primitivă, căci nimeni nu se mai lasă impresionat la vederea piepturilor im-

„LA CLACA”

(SCHITĂ DIN POPOR)

de HRIȘTIAN ȚAPU

profesor, Tulcea

— Urmată —

— Is ce vânt, moș Radule, mi-era dor de d-ta

Și apoi am voit să ven și eu „claca” de om, fole d-ta; căni drept să-ți spun n'am usai fost niciodată în cuștina porumbului.

Va să zică: — N'ai mai fost până acum la clacă?

— Nu, moș Radule.

— Hei, hei, apoi vezi, că nu p'țești ce am pășit eu odată, când eram, știu oiaș, așa tinerel și frumouș cu domnește.

— Apoi să veni d-ta; când eram și eu înăcoș, în vremea mea de demult, mă dăd, tot așa ca d-ta, la o clacă, unde nu mai fussem niciodată.

podobite de „stela” și „cruci” strălucitoare. Le vezi și treci indiferent înainte. O „decorație” totuși, îți are un rost într-o societate ca cea actuală, din care noștrina binedul absolut și transcendent — să zicem — lipsește și fapta bună e apa de rădă. Ele ar trebui să recunoască cu adăvărat, pentru că să stimuleze. Co-a făcut însă cutare țălar, pășitor de hăide, din Topraisar, ca să merite Corana României și Intrucăt, înălțătorul sau prețul din vecinătate a văzut în această distincție un stimulent pentru el!

Pentru a li se putea reda însă caracterul adevărat, cred că acordarea lor să nu mai atârnie nici de prefect, nici de club, ci de un comitet județean, alcătuit din oameni din toate clasele sociale, atent la viața județului și simțitor la acțiune merituoasă.

Până atunci, distincțiile meritale, — ca aceea a amicului meu V. Lepădatu —, rămân numai n-și simple... gafe ale celor aducători de astfel de... mană binefăcătoare, iar meritul se va d-tinge de lipsa de merit toamă prin sărăcia...decorativă!

P. S. Dobrogeanu

Salvaticile din Dobrogea Nouă

O scrisoare

Stimate domnule Director

Ca câteva săptămâni înainte, într'un articol din mușt prețiosul D-voastre ziar, luați apărarea populației ce suferă de pe urma celor ce în orice caz vor să și manifeste aci puterea.

O faptă urâtă și plină de revoltă compiectează cele precedente prin aceea că manifestarea s'a întins și mai departe, acuprind și călănd până și drepturile femeilor vădove.

Da-ă fiind această stare de lucruri din Dobrogea Nouă, nu îndrănesc să-mi dau numele și nici nu amintesc persoane din afacerea sus zisă. Mă mărginesc să arăt numai faptul adevărat și la aprecierea D-voastre, domnule Director, dacă trebuie sau nu dat la iveală.

În tot cazul însă pentru deranjul ce vi-l cauzez, vă mulțumesc sincer.

S'cum însă afacerea o femeie de curind vădovă cu doi copii, are o casă aproape de primărie. Spre a-și procura o-ile necesare și după multe insistențe, se învoaște să dea acelu imobil cu chirie pentru local public, pe timp de un an, sără însă a-i se aduce oia mai mică modificare. Astfel fusese stabilită învoiala între amândouă părți. Aducându-se contractul, femeia observă o diferență ocolasă între cele scrise și învoiala făcută. Refuză deci a-l ischii.

Ziua vitoare e chemată singură în propria-i casă de un domn, care li prezintă din nou contractul. Pentru aceleși motive li spune că refuză. D-i scriindu-se de pe seaman cu o figură de monstru, cu ochii hoibași, se apropie de femeie și începe a o amenința și a o insulta, zicându-i că: aici nu e Bulgaria și că o leagă și o trimete scole.

Abia ma poate să se mai ție pe picioare bătăta femeie. Observând această, dădu ordin serviciului să o scoasă afară. Nedoroșta față de forța brută de care dispunea persoana, ese afară, mai mult mârșită de cât vie și cu lacrimile în ochii sioe: Lea d-na casa mea proprie, ca în numele lui Dumnezeu să caut justiție!

Merge și se plânge la poliție ș'acolo li se răspunde că de casa ei se poate dispune așa cum se va găsi cu oia. — Îată până unde au ajuns lucrurile în Dobrogea Nouă. Sa nu fii stăpân pe avutul tău!

România care stă în fruntea popoarelor balcanice, ar fi frumos și nobil din partea ei ca să înălțare ura și groaza ce funcționarii sașă între ei și populația indigenă, căci nu prin barbarii de felul acesta li vom face să fie uniți moralmente de țara-ne muma, ci prin o conduită mai bună și prin garantarea drepturilor lor.

Trist și revoltător!

Cu multă stimă

I.

Administrația în Dobrogea

D. Spiru Coalăo, Notarul comunei Carol I

Petre Simionescu, Notarul comunei Cobadin

Ne facem o plăcere și o datorie, ilustrând din când în când ziarul nostru cu chipurile celor mai merițioși dintre slujbașii publici din Dobrogea și în special cu acelea ale funcționarilor rușoli, a căror viață de muncă și lipsuri are nevoe

de cât mai multă încurajare și măguliere. Dăm pentru astăzi portretele notarilor comunelor Carol I și Cobadin, doi slujbași dintre aceia, cari înțeleg menirea, așa cum o propoednim de atâta amar de vreme.

O casă de citire la Constanța

Primiți spre publicare următoarea scrisoare:

Stimate domnule Director,

Vă rog să dați ospitalitate următoarelor rânduri, pe care sper că le veți găsi că nu sunt lipsite de interes:

De un șir de ani lipsa unei Case de citire este foarte simțită în orașul nostru. Nu este aci atât vorba de publicul cu titluri academice, care de bine de rău își poate procura cărțile absolut indispensabile și are și mijloace să citească pe cele mai costisitoare și proa speciale.

Aceste câteva rânduri mi le-a inspirat situația celor nevoiași: aruncați o privire repede acum, în timp de țarnă, în cafelele de a doua mână și în cărciumi: veți vedea înduntru un roi omeneț pierzându-și și săndălate și vremea. Cei mai mulți din ei au părșit, care un biron, care un atelier neigienic, sau sunt gata să plece la ele.

Câte talente distinge nu se sting încet, încet sub ochii noștri în această mare de fum gros și aer infect!.. Este o datorie de elementară umanitate să întindem naufragajilor acestora o scândură de scăpare.

Deși nu ne-am îngrijit prin școli complementare, bibliotecă, etc, cum a făcut apusul, de soarta celor cari n'au avut norocul să și desăvârșască instrucția prin școli, totuși nici la noi nu lipsește auto-didacții din numărul fiilor iluștri ai patriei.

Începutul poate fi modest.

Ca profesor la liceul din localitate cunosco generozitatea cetățenilor, când e vorba de scopuri culturale: de acela cu intelimit optimism fac apel la ei în scopul de mai sus. De altfel încercarea mea de a li realiza nu se va sfârși aci.

Pr miși, domnule Director, pe lângă mulțumiri și asigurarea stimei mele.

Constanța Decem. 1914, Const. Lăzărescu

Nu știm cum să susținem mai bine apelul ce adresază d. prof Const. Lăzărescu. El vine să completeze minunat inițiativa luată de noi în județ, unde am înțințat și continuăm a înființa asemenea Case.

Doctorul L. ROSENBLATT

18, Str. General Lahovari, 18

Consultați 9-11 a., m. 4-6 p. m.

— Ca să vă poțeașă în căștorie pe voi, mândrelor, frumoseelor, tot staroștele astului, moș Radu Chivoiu! — Și o cine înca? — Nici că vă trece prin cap: — Tot eu miri Cu Emiri, Toți chipoși Și frumoși, Ca raze de lună! — Cum să nu te ascultăm, moș Radule, răspunseră ea toastele într'un glas. Grăște-ne numai, și ai să vezi și să suni, după spus și răspuns! Că doar noi suntem fete de măritat și la răs de ascultat! — Ghioș ghioșoarea mea, încep eu: — Toaceș popa orăknat, Cu săbunul căkrat, Cu fes roșu 'n cap. — Ce este? — „Ghioșoasă” se zice o fată răspunzând. — Așa este, zise moș Radu, dar asta ce este? — Am o sursoa, din sursoa nua, din nua butoa, de nu pot să-l duc? — „Toșgul” răspunse o altă fetișoasă. — Și tot așa spus moș Radu multe ghioștoari, d-n-o era eu numai câteva le mai în mîine și vi le ținșr aci: așa de pîlă: — Zi și ceapă călăreșă Ș: nu se mai asteneșă? (Că-ja) — S'ăriaș n' are și s'ăriaș n' are, S'ăriaș vine burd-oi! (Făș!)

EDUCAȚIE ÎNVĂȚĂMÂNT Cui datorăm viața noastră sufletească și intelectuală?

Am văzut mai sus ce de oameni, din toate colțurile pământului, trebuie să se unească în lucrările lor pentru a ne înlesni existența noastră trupescă.

Ce vom zice de acei cărora li datorăm bunurile noastre sufletești, formarea conștiinței noastre, a caracterului nostru, a cunoștințelor noastre felurite, a operelor noastre artistice și a poemilor noastre... scuti, tot ceea ce ne îmbogășește, înobilează și împuternicește sufletul, tot ceea ce ne înalță și împropăștează inima? Sunt ele opera noastră sau a compatrioților, a cetățenilor orașului sau regiunii noastre?

Să deschidem mai întâiu biblia. Moise și proorocii fură ei Români, Francezi sau Germani? Și întemeitorii vechilor noastre biserică și mănăștiri nu fură ei în cea mai mare parte Greci și Słavi? Nu sunt oare călugării greci cei ce aduseră, cei d'întăi, creștinismul în Dacia, în Rusia, în țările balcanice? Din fundul lăcașurilor lor sfinte, de prin străvechile mănăștiri ale Tarigradului și Salonicului, ei veniră, într'un timp de barbarie, să în-săntoșească solul, să sece bălțile, să desrădăcineze arborii și pădurile și să răspândească pretutindeni civilizația dată cu creștinismul.

Socotii apoi originea cunoștințelor noastre. E vorba de medicina, de chimie, de fizică. — Cine nu cunoaște și-li poate număra pe toți cei ce au contribuit la crearea și dezvoltarea lor? Câte popoare, în vremeurile cele mai îndepărtate, nu s'au îndeletnicit cu astronomia? Chinezii, Egiptenii, Asirienii, Grecii, etc. Tot ce șim astăzi ții are izvorul în teaurul comun al observațiilor și reflecțiunilor tuturor națiunilor civilizate ale pământului.

Unele învață pe altele și prea adesea a trebuit convergența observațiilor și lucrărilor a numeroși savanți din toate țările spre a ajunge la sigura descoperire a unei stele sau a calculului luițelei ei.

Învățați astăzi fără nici o greutate că pământul se învârtește în jurul soarelui și poate că chiar zămbii cu compătimire gândindu-vă la cei vechi, cari credeau, din potrivă, că soarele se învârtește în jurul pământului.

Dar, gândiți-vă mai bine: câți din cei vechi nu și au istovit creerii cântărindu-și și comparându-și descoperirea, acuturând într'una capul până când unul dintr'înșii să aibă ideea de a soluționa toate aceste dificultăți prin rotația pământului.

— Strigă Dobre din celin, Că-i e frioș de găini! (Râma) — Într'un vârf de ploș, Treeră un epure schiop. (Vărtelnița de căpânat bumbescul) — Ce este lung ce șarpe și nu-i șarpe, și are unghii și nu este mătă? (Regul) — Sus copoa, jos copoa, La mijloc, carne de oiaș! (Socioș) — Pană împănăș, Pe apă înșatș, Cu știne de Doms, Cu mână de om? (Corabia). — Iese dracul din ocolă, Cu ochii de mămăligă. (Șocșoșoș) — Va zice

P. ȘAPIRA
 Furnisorul Curții Regale
 CONSTANȚA. — 17, STRADA CAROL, 17

MAGASIN DE INCREDERE

RECOMANDĂ MARELE SAU MAGASIN CU
CEASORNICARIE
BIJOUTERIE
ȘI OPTICA

ca cel mai bogat: sortat din toată Dobrogea
Vinde cel mai ieftin
 Se găsesc mărfuri dela 50 bani la 2.500 lei bucata
 Cadouri pentru logodnă, nunți și botezuri

LA ȘAPIRA se vând și bilete ale
 Loteriei Regatului Român
 Orice comandă se poate efectua și prin poștă
 Prospekte gratis la cerere

Onor. Clientelă,

Servesc în modul cel mai conștient, furnizând cantități și din o selecție renumită din Ungaria, 100 de bucăți viță altă 185 lei, galbenă de Odobesti, Crampone și muțosa de Cotnari Fetescă, Braștina, Soluri negru Burgher, Kadarka, Oporto, Negru vârtos, Soluri Chasselas 1000 bucăți 2000 lei, Blane, rose, Concord, Vibert, Tokay, Napoleon, Tamaiouze: (muscal) 200 lei, Lăneț, Ottone, Muscat Perle de Caaba cel mai timpuriu de masă mică 300 lei, bun apăstra pentru iarnă, Viță de 2 ani 20%, mai scump. Soluri albit în verde 10%, mai scump. Comenzile vor fi însoțite cu un scont de 10%.

Servesc și cu pomi alțiți de 3—4 ani, Meri, Cireși, Pruni, Cași, Cireși, Vișini, Gutu, Persici, Nuci, 1 bucată 1.20—2 lei.

Comenzile se vor expedia prin gara Constanța, și se vor adresa în Strada Ion Bănescu 8, Constanța, Cu stîmă **ALEXE SOCOLY**

A EȘIT DELA TIPAR
CALENDARUL SĂTENILOR
 PE 1915
 — ANUL XII —

Cuprinde pe lângă sărbătorile noului an și multe cuvinte bune și de folos pentru o gospodărie și pentru purtarea omului în lume, inimoase îndemnuri la deșteptare, muncă și economie; urări de bine, pace și sănătate. Apoi despre: Școlile de Agricultură și meserii pentru copiii sătenilor; Păcatele anului vechiu și nădejdi în cel nou; Cuvinte despre credința creștinească; Carol I răposatul Rege al României și arătarea pe larg a petrecerii Lui la mormânt (cu 9 figuri și vederi); Cuvinte înțelepte ale Regelui Carol; Noul Rege, Jurământul și cuvântul Lui inimos de Doamne ajută (cu portret); Urări către Noul Rege, Jurământul și cuvântul Lui inimos (cu portret și o vedere); Regina Maria cu un portret; Urări către noul Rege de N. Iorga; Ardealul cu un chip; Mucenicii Ardealului: Horia, Cloșca, Crișan; Mihai-Viteazul și Avram Iancu (cu chipurile lor); Sentințele lor; Dela intrarea Rușilor în Cernăuți (cu un chip); 200 ani dela moartea lui C. Brâncoveanu (cu chipul lui și a celor 4 fi); Războiul cel mare (cu chipurile erailor și împăraților ce se războiesc și o vedere); Cuvinte de gospodărie, de haz și cântece. — Pe de-asupra se o copertă colorată în 3 culori.

Toate aceste fac din acest calendar un odor prețios și un bun prieten care n'ar trebui să lipsească din casă nici unui sătean știutor de carte

PREȚUL 75 BANI

Cine trimite banii înainte, îl ia cu 50 bani. Cine va trimite banii pe 15 calendare (7.50) va primi în dar încă 4 calendare din seri 2 pe ani trecut; cine va trimite pe 30 (15 lei) va primi 8 calendare în dar, din seri 4 pe ani trecut. Cine va trimite costul de mai puțin de 15 calendare, trebuie să adauge costul poștei, câte 5 bani de calendar. La librării și desfăștatori 30 la sută rabat.

Cererile și banii la „Cercul Deșteptarea Sătenilor”, Folticeni

SOCIETATE ANONIMA
 DE
CIMENT PORTLAND
 ȘI
VAR HIDRAULIC
 CERNĂVODA (România)
 — CAPITAL SOCIAL LEI 2.000.000 —
 Producțiunea anuală totală 100.000

Fabrici de CIMENT PORTLAND și Var Hidraulic

Ciment Portland provenind din cuptoare rotative de cea mai recentă construcțiune, precum și Var Hidraulic special și comercial din fabrica Cernavoda. Sînd gătite, de cea mai superioară calitate de autorități competente, au fost admise la toate lucrările administrațiilor civile și militare; întrebunțându-se de război au la lucrările de mare, cum este Construcțiunea Portului Constanța, precum și la toate lucrările Serviciilor hidraulice din țară.

Export în: BULGARIA, RUSIA, TURCIA și SERBIA
 Legături directe și extra-rapide cu porturile:
 Constantinopol, Smirna și Alexandria
 prin vaporurile Sere și prin Mărmot Român

Pentru comenzi și informațiuni a se adresa direct reprezentanșii generali
 D-șii NICOLAE FLIER & C-șii, Soc. în comandită, București, Strada 17
 sau direcțiunii Societății Cernavoda

BIROU TECNIC DE INFORMAȚII MECANICE
 — Constanța —

Domnilor Agricultori,
 Doriți să cumpărați orice soi de mașini care le-ați văzut, ști auzit, sau vă închipuiți că ar exista? Intrebați prin scris acest birou și veți avea deslușiri complete: trimiteți în scrisoare lei 1 ban 15 în mărui pentru informații, în schimb scăpați de păcăleli și mașini proste.

Biroul nostru nu are nici o legătură cu nici o casă de mașini.
 Vă recomandă numai mașinile bune, simple și practice și din țară, sau străinătate.

Cine întreabă nu se păcălește
O NOUȚATE
Vapoarele și Trierătoare americane sunt minunea economiei plugarilor noștri și mare, Trieră mult, curat și asemănare, iar risipa a dispărut, fiind închise ca o cutie, construcțiune mai solidă ca cele englezești, fără a întrebuința mai mult de 15 oameni pe erie, macină și spală de praț toate peele pe care le face pleavă după voiașă, depune singură mașina pleavă în șira. Mai efine ca celelalte și fără de-bândă la rate. Posed certificate de mulțumire dela d-șii: L. Banciu, R. Mihailescu, Al. Butică, A. Alexandride, I. Nedelcu, N. Bediu, L. Vesiliche și alții. S'a vîndut o garnitură d-lui Ch. Pansitescu mecanic, una d-lui Gh. Dumitrescu Mengalia și una d-lui L. Vlădescu Coracioula.

Doritorii de a cumpăra să pot adresa d-lui Christache Fanaltescu, mecanic Piața Grivița (Cott-) Constanța.

DIMITRIE BALANESCU
 107 — STRADA CAROL, — 107

MAGAZIN CU FIERARIE
 ASORTAT CU

Braoște, lacăte, balamale, sârmă, ciment, var hidraulic nicovale, menghine, etc.

Specialitate în articole de
 Vopsele fine, Uteluri fine englezești și tot felul de Lacuri garantate

„DOBROGEA”

SOCIETATE COOPERATIVA
 CAPITAL SOCIAL 100.000 LEI

Constanța, — STRADA CAROL No. 64, — Constanța

FURNIZARE A SERVICIULUI MARITIM ROMÂN ȘI A CAZINOULUI COMUNAL CONSTANȚA

COLONIALE, DELICATESE ARTICOLE ORIENTALE
 BAUTURI INDIGENE ȘI STREINE

Serviciul la domiciliu gratuit

Expedițiuni în țara și streinătate

TELEFON